

Становище на Европейски икономически и социален комитет относно Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Изграждане на основана на данни европейска икономика“

[COM(2017) 9 final]

(2017/C 345/22)

Докладчик: **Joost VAN IERSEL**

Консултация	Европейска комисия, 17.2.2017 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“
Приемане от секцията	14.6.2017 г.
Приемане на пленарна сесия	5.7.2017 г.
Пленарна сесия №	527
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	148/0/7

1. Заключение и препоръки

Заключения

1.1. ЕИСК приветства съобщението „Изграждане на основана на данни европейска икономика“, което се отнася за поддържането на данни като основна и изключително важна предпоставка за новата икономика⁽¹⁾.

1.2. В съобщението се разглеждат неличните данни и/или напълно анонимизираните данни. Когато данните се квалифицират като лични, ще се прилага рамката за защита на данните, по-специално Общият регламент относно защитата на данните (ОРЗД).

1.3. Основният въпрос е свързан с изграждането на базирана в Европа и основана на данните екосистема като необходим двигател на икономическия и социалния напредък, както и на стабилна конкурентоспособност в един свят, който е в процес на радикална трансформация със силни конкуренти в САЩ и Азия. На целия континент е налице голяма необходимост от публично-частни инвестиции в инфраструктура с цел насърчаване на свързаността и възможностите за съхранение.

1.4. Създаването на основана на данните екосистема на първо място изисква повишаване на осведомеността в бизнес средите, обществените услуги, обществото и държавите членки. Съществува необходимост от повече доверие, откритост и готовност за споделяне на данни сред всички участници.

1.5. ЕИСК подчертава, че залогът далеч надвишава правните и практическите разпоредби. Европейските основни умения трябва спешно да бъдат приспособени предвид сегашния процес на трансформации. Европа изостава в тази стратегическа сфера. Предприятията трябва да възприемат далновиден начин на мислене, за да посрещнат нарастващите потоци от данни и да развият способността за обработка на големи масиви от данни. Трябва да се въведат гъвкави и по-приспособими бизнес модели.

1.6. Сред инструментите за осигуряване на възможности за иновации, в съчетание със защита на законните интереси на бизнеса и гражданите, са платформи и семинари в целия ЕС, лаборатории, създаването на центрове за високи постижения,

⁽¹⁾ Съобщение „Изграждане на основана на данни европейска икономика“, COM(2017) 9 final, 10 януари 2017 г. Вж. също мотивационното писмо от 2 декември 2016 г. на 14 държавни или правителствени ръководители относно свободното движение на данни — Неофициален документ относно инициативата за свободен поток на данни

изграждането на общности, фабрики на бъдещето, експериментална среда, обмен, приложни програмни интерфейси, обучение между дружества, образци на договори, взаимодействие между науката и бизнеса, съвместни технологични инициативи, както и публично-частни партньорства с участието на публичния и частния сектор, например за мащабни демонстрационни дейности.

1.7. Необходими са частно дялово финансиране и по-развит европейски пазар за рискови капитали.

Препоръки

1.8. Комисията следва да направи прецизен анализ на актуалното състояние и на предпазливото отношение към свободното движение на данни в държавите членки, с цел да бъдат премахнати необоснованите пречки чрез въвеждането на правилните правни и технически разпоредби. Премахването на необоснованите пречки пред свободното движение на данни следва да бъде неразделна част от една обшооевропейска промишлена политика. Освен това отварянето на националните пазари следва да бъде включено в европейския семестър.

1.9. От локализирането на данните страдат основно МСП и иновациите. ЕИСК решително подкрепя предложението на Комисията, че всяко съхранение на данни в държавите членки следва да се ръководи от принципа на свободно движение. ЕИСК настоява за пътна карта и срокове за отварянето на националните пазари. Този въпрос следва да бъде включен и в европейския семестър.

1.10. Публичните научни изследвания са много важен източник на данни. Комисията следва да насърчава по-широкото им разпространение в Европа.

1.11. По принцип свободата на договаряне в частния сектор следва да се съблюдава. Желателно е да се създаде обща рамка на ЕС за стандартите, които обаче не бива в никакъв случай да възпрепятстват иновациите. Преносимостта следва да се насърчава.

1.12. Отговорността е труден за разрешаване въпрос: може да е необходимо преразглеждане на директивата относно отговорността за продукти и обмисляне на специални правни разпоредби за комуникацията между машини (M2M).

1.13. Комисията следва да бъде приканена да отдели дължимото внимание на свързаните с данните на различни езици аспекти на свободното движение на данни и достъпа до данни.

1.14. Човешкият фактор е от решаващо значение. Трябва да се създадат програми на ЕС, с помощта на които работниците и младите хора да бъдат подготвени за бъдещите развития. Образованието и обучението на работното място са от първостепенно значение, например за задоволяването на огромната нужда от повече анализатори на данни.

1.15. Тези процеси трябва да се наблюдават по подходящ начин както в предприятията, така и от Комисията и на национално равнище, за да може да се обособят наистина еднакви условия на конкуренция в Европа.

2. Контекст

2.1. Съществува разграничение между лични и нелични данни — свързани с лицата данни и неспецифични масиви от данни. И двата вида са част от цифровия пазар, но са насочени към различни области и са обхванати от отделни регулаторни разпоредби на ЕС ⁽²⁾.

2.2. В съобщението относно големите масиви от данни ⁽³⁾, което е продължение на становището „Към просперираща икономика, основана на данни“ ⁽⁴⁾, се разискват неличните или анонимните данни.

2.3. В конкретни случаи личните и неличните данни се припокриват поради възможното взаимодействие между двете области и взаимодействието между публичния и частния сектор. Да вземем например сектора на здравеопазването, където личните интереси на пациентите, интересите на бизнеса и тези на обществеността отчасти се припокриват.

2.4. Промените са многостранни и непредсказуеми. Продължаващите процеси във връзка с вертикалните и хоризонталните разклонения на потоците от данни създават все повече възможности за събиране, анализ и обработка на данни. Големите масиви от данни са основен градивен елемент на бъдещата „определяна от потребителите икономика“.

⁽²⁾ ОВ С 71, 24.2.2016 г., стр. 65.

⁽³⁾ Съобщение „Изграждане на основана на данни европейска икономика“, COM(2017) 9 final, 10 януари 2017 г.

⁽⁴⁾ Съобщение COM(2014) 442 final, 2 юли 2014 г. (ОВ С 242, 23.7.2015 г., стр. 61).

2.5. Данните имат сериозни последици за производствените линии, за взаимодействието между услугите и производството и веригите за създаване на стойност. Това увеличава разпокъсаността на веригите за създаване на стойност.

2.6. Нарастващият брой стартиращи и разрастващи се предприятия е свидетелство за ключовата роля на данните. МСП до голяма степен зависят от благоприятния международен (европейски) контекст и от финансирането.

2.7. Определяната от потребителите икономика е резултат от големите масиви от данни, от предаването на съобщения между машини (M2M) и от свободното движение на данни. Тя генерира сложни продукти и услуги. Всички сектори и всички нива в рамките на дружествата се адаптират към тези промени. Налице са обаче значителни разлики между отделните сектори, както и между големите и малките дружества, и различни позиции на дружествата във веригите за създаване на стойност, променящи се зависимости между дружествата, различни перспективи при производството и обслужването и следователно различни виждания сред предприятията.

2.8. Ако ЕС не успее да реализира пълния потенциал на цифровизацията, в периода до 2025 г. на риск ще бъде изложена голяма част от добавената стойност в размер на 605 милиарда евро. От друга страна, положителните ефекти са още впечатляващи — в проучване на Германската федерация на промишлеността се прогнозира, че до 2025 г. в Европа може да бъде създадена допълнителна стойност в размер на 1,25 трилиона евро.

2.9. Подобни процеси са в ход в световен мащаб. Сравнителни проучвания доказват, че ЕС изостава в тази сфера, въпреки сегашните си изключително добри икономически показатели в световен мащаб в редица сектори.

2.10. Съществуват големи културни различия между американските и европейските предприятия. В Европа основен разработчик на данни са предимно някои сегменти от преработващата промишленост⁽⁵⁾. За разлика от Европа, в САЩ секторът на големите масиви от данни се движи основно от дружествата в сферата на услугите и от тези, основани на данни — т.нар. GAFА, а отскоро и NATU⁽⁶⁾. САЩ имат голям и динамичен вътрешен пазар и отлични финансови условия. Бизнесът е с манталитет за поемане на риск. Освен това предприятията от САЩ разполагат с бързи мрежи и с огромен капацитет за съхранение. Броят на големите китайски платформи също постоянно расте.

2.11. Въпреки факта, че Европа изостава, в съобщението на ЕК учудващо не се споменават основните международни конкуренти на Европа, при положение че те са основната причина, поради която тя трябва спешно да подобри резултатите си и координацията на политиките си. В САЩ и Китай съвсем наскоро бяха определени национални цели за спечелване и осигуряване на водеща икономическа позиция в световен мащаб. Следвани от други, двете държави съзнателно подкрепят и насърчават големите масиви от данни като инструмент за затвърждаване на конкурентното предимство на базираните в САЩ и Китай дружества. В САЩ администрацията на Обама предприе съвсем ясен подход спрямо Третата индустриална революция в Америка, която е еквивалент на Четвъртата индустриална революция в ЕС, като основа за затвърждаване на конкурентоспособността и икономическото господство на САЩ. Стратегията „Америка на първо място“ (*America first*) вероятно ще засили тази политика. По-нататъшното развитие на големите масиви от данни трябва да се счита за геополитически фактор и тук.

3. Свободно движение на данни между държавите членки

3.1. Сред причините, поради които „европейската цифрова икономика възприема бавно революцията в данните в сравнение със САЩ и [...] освен това ѝ липсва съпоставим промишлен капацитет“⁽⁷⁾, Комисията правилно посочва връзката между пречките пред свободното движение на данни и изоставащото развитие на европейския пазар.

⁽⁵⁾ Цифровата трансформация на промишлеността, Bundesverband der Deutschen Industrie, 1.2.2015 г.

⁽⁶⁾ GAFА означава Google, Apple, Facebook и Amazon, които имат общ оборот в размер на 468 милиарда щ.д. NATU означава Netflix, Airbnb, Tesla и Uber. Общата пазарна стойност на GAFА понастоящем е в размер на 2,3 трилиона щ.д. Това почти съответства на пазарната стойност на 50-те най-големи дружества според индекса EURO STOXX, или 2,9 трилиона евро. Този факт подчертава финансовата мощ на бизнеса с големи масиви от данни/платформи и неговия огромен принос за създаването на стойност.

⁽⁷⁾ Съобщение COM (2017) 9 final, стр. 2.

3.2. Докато защитата на данни в САЩ се основава главно на принципа на целенасочено предоставяне на данни и — когато става въпрос за лични данни — попада в сферата на защитата на потребителите, повечето европейски държави са създали закони за защита на данните и тази защита често е залегнала като конституционно право. От една страна, подходът спрямо сигурността на данните в Европа може да се разглежда като конкурентно предимство, а от друга, използването и обработката на големи масиви от данни изглежда са толкова ограничени, че възпрепятстват иновациите.

3.3. Трябва да се сложи край на разпокъсаността на пазара. На Комисията трябва да бъде даден мандат да проучи по какъв начин и в каква степен трябва да бъдат премахнати различията в подходите между държавите членки, така че тези разлики в развитието и в подходите да бъдат намалени.

3.4. Предвид все по-големите количества данни вследствие на „интернет на нещата“, фабриките на бъдещето и автономните свързани системи, предприемането на мерки на европейско равнище е особено необходимо и е от стратегическо значение. Правното основание и техническата база за свободното движение на данни в цяла Европа са основен елемент от изграждането на всестранна и стабилна цифрова икономика⁽⁸⁾.

3.5. Трябва да бъде създадена промишлена политика на ЕС. Трябва да бъдат премахнати необоснованите пречки пред свободното движение на данни. Един вътрешен пазар е несъвместим с 28 различни промишлени политики, всяка от които със собствени инструменти и цели. Това не е по-различно в ерата на цифровите технологии⁽⁹⁾. Следователно Комисията и правителствата следва да направляват процеса, с дългосрочна визия за определяне на условията и рамката въз основа на публично-частно партньорство⁽¹⁰⁾.

3.6. Комисията правилно посочва аргументи, които се използват от националните органи за ограничаване на движението на данни. Мерките за локализиране на данните, с които се въвежда отново цифров „граничен контрол“⁽¹¹⁾, трябва да бъдат заменени от задоволителна европейска рамка.

3.7. ЕИСК препоръчва да се извърши подробен анализ на сегашното състояние в държавите членки и на огромните различия, които съществуват в Европа. Най-напреднало при производството на данни е водещото производство в Германия, следвано от клъстерите за напреднало производство в други — големи и малки — държави. От друга страна, основаните на услуги големи масиви от данни във Франция и Обединеното кралство и в някои по-малки икономики например също се развиват бурно.

3.8. Свободното движение на данни се възпрепятства сериозно от отбранителното отношение на държавите членки. До момента са установени най-малко 50 правни и административни пречки. Налице са също така значителни разлики в изискванията във връзка с обществените поръчки в отделните държави членки. Преобладават различни култури и традиции. Националните промишлени политики генерират различна законодателна среда; няма обща рамка в тази сфера. Недоверието около неличните данни може да бъде породено и от различните подходи спрямо начина, по който личните данни трябва да се третират законно. Отбранителното отношение от страна на правителствата и бизнеса обикновено се подсилва взаимно.

3.9. Точно обратното, само с по-голямо доверие между държавите членки ще бъде създаден единен пазар, който да се превърне в сигурно убежище за данни и в плодотворна среда за иновации.

3.10. Национални цели, като например насърчаването на иновациите и непрекъснатото създаване на добавена стойност, се отстояват най-добре чрез общ пазар за големи масиви от данни, като се гарантира сигурното съхранение на данни от страна на най-съвременното управление в областта на ИКТ в голям мащаб и обединяването на възможности.

3.11. Освен че има контрапродуктивно въздействие върху прозрачността и възпрепятства иновациите, локализирането на данните оказва отрицателно влияние основно върху МСП, които извършват трансгранична дейност. Следователно ЕИСК решително подкрепя предложението на Комисията, съгласно което „всяко действие на държавите членки, което засяга съхранението или обработката на данни, следва да се ръководи от „принципа на свободно движение на данни в ЕС“⁽¹²⁾.

⁽⁸⁾ Вж. също писмото от 2016 г. на 14 правителства по този въпрос — Неофициален документ относно инициативата за свободен поток на данни Лошо предзнаменование ли е, че нито една от големите държави с изключение на Великобритания не е подписала това писмо?

⁽⁹⁾ ОВ С 71, 24.2.2016 г., стр. 65 и ОВ С 389, 21.10.2016 г., стр. 50.

⁽¹⁰⁾ FME-CWM — нидерландско сдружение за технологичната индустрия, препоръчва координиране на цифровизацията в Нидерландия от екип от висши министерски служители, 16 март 2017 г.

⁽¹¹⁾ COM (2017) 9 final, стр. 5.

⁽¹²⁾ COM (2017) 9 final, стр. 7.

3.12. ЕИСК настоява въпросът за отварянето на националните пазари за разпространението на данни в цяла Европа да бъде обхванат и от годишния цикъл на европейския семестър, включително от специфичните за всяка държава препоръки. С осигуряването на свободен достъп до публични данни в цяла Европа ще завърши изграждането на единния пазар и ще се създадат еднакви условия на конкуренция. ОРЗД помага за създаването на обща основа⁽¹³⁾.

3.13. Регионите и градските райони също разполагат с динамични данни. Регионалните платформи с публични и частни участници ще насърчат регионалните икономики и могат да укрепят регионалните клъстери в международен контекст. Регионите и градовете следва да бъдат убедени да действат в дух на откритост. И тук ЕС може да играе важна роля при обмена на най-добри практики и предоставянето на регионалните субекти на най-новото ноу-хау.

3.14. Публичните научни изследвания са много важен източник на данни. Тъй като става въпрос за парите на данъкоплатците, е важно да се гарантира широк достъп до подобни данни. От резервоарите на данни, получени в резултат от научните изследвания, могат да се възползват по-специално МСП.

3.15. Подобни публични данни често пречат на операциите, които се осъществяват от частни субекти. Договорните условия с търговския сектор очевидно налагат различно третиране на данните. За пример могат да бъдат дадени неличните данни, които се генерират при транспортиране, в енергетиката, от сателити, в поземлените регистри и в други обществени услуги.

3.16. Предвид прекалено големите несъответствия в Европа, ЕИСК посочва, че неограниченото движение на данни в цяла Европа може да допринесе също и за конвергенцията на националните икономики, което е от голям интерес както за по-напредналите икономики, така и за тези, които изостават. От публичните администрации може да бъде поискано да се подкрепят и да се обучават взаимно с цел въвеждане на правилните механизми.

3.17. В съобщението не са разгледани свързаните с данните на различни езици аспекти на свободното движение на данни и достъпа до данни. Тъй като езиковите данни биха могли да бъдат и само машинно генерирани, според ЕИСК Комисията следва да увеличи усилията си в подкрепа на научните изследвания и иновациите, както и на въвеждането на автоматичен превод на данните на различни езици на всички официални езици на ЕС.

3.18. ЕИСК подчертава необходимостта от цялостен подход и насърчаване на чувство за обща цел в Съвета по конкурентоспособност и извън него, с цел изграждане на взаимно доверие. Доверието е от съществено значение. Отварянето на европейския пазар за свободното движение на нелични данни има и дълбоко политическо въздействие. Тук възниква широка гама от въпроси, като например заздравяване на основата на единния пазар и иновациите в големите и малките дружества, подобряване на перспективите за икономически растеж и работни места, насърчаване на икономическата конвергенция между държавите членки и конкурентоспособността.

4. Достъп до данни и предаване на данни на пазара

4.1. В съобщението се разглеждат голям брой възможни взаимодействия между различни по големина дружества в сферата на данните (между предприятия, или B2B). Обществените услуги също следва да се вземат под внимание. Разнообразието от данни е безкрайно и следователно тяхното развитие е непредсказуемо.

4.2. Комисията правилно определя като приоритет целта за достъп на всякакви участници на пазара до големи и разнообразни масиви от данни. Тя изтъква много пречки пред свободния достъп и отбелязва, че „обменът на информация остава ограничен“⁽¹⁴⁾.

4.3. Причините, поради които дружествата запазват данните за себе си, са очевидни. Продукти и услуги се произвеждат въз основа на схеми или — в по-широк смисъл — стратегии за производство на дружествата, които не се споделят с другите. По принцип свободата на договаряне трябва да се съблюдава и гарантира.⁽¹⁵⁾

⁽¹³⁾ Общ регламент относно защитата на данните, май 2016 г. За позицията на ЕИСК (ОВ С 229, 31.7.2012 г., стр. 90).

⁽¹⁴⁾ COM (2017) 9 final, стр. 10.

⁽¹⁵⁾ Вж. също забележките на Orgalime по предстоящата инициатива на Европейската комисия „Изграждане на основана на данни европейска икономика“, 21 септември 2016 г., и първоначалните наблюдения на Европейската асоциация за цифрови технологии (DigitalEurope) относно съобщението „Изграждане на основана на данни европейска икономика“, 14 февруари 2017 г.

4.4. Картината е много разнообразна. Често големите дружества разполагат със собствени проучвания, с обширна панорама на възможните приложения. По дефиниция по-малките дружества имат ограничен обхват. Но във всички случаи аргументите за споделяне на данни с други дружества са впечатляващи, с преки предимства за всички участващи дружества.

4.5. По правило правата върху интелектуалната собственост не обхващат данните между машини. При това положение правото на ЕС е в сила за конкретни приложения, които се нуждаят от правна защита. В други случаи тези данни и начинът, по който се борави с тях, са предмет на договорни решения, например за собствеността върху данните и цените.

4.6. Правната рамка за данните следва да гарантира защита на правата на дружествата в същата степен като защитата на физическите стоки.

4.7. Няма голяма необходимост от нови законодателни мерки. Съществуващата правна уредба обхваща повечето области и при необходимост може да бъде преработена в съответствие със специалните изисквания на цифровата ера.

4.8. Предвид сегашната динамика и непредсказуемия развой на събитията, евентуалната обща рамка от стандарти не бива в никакъв случай да възпрепятстват иновациите. Съществуващите стандарти често ограничават иновациите, а нови едва ли могат да бъдат определени без по-добро познаване на разvoja на събитията. Следователно са необходими нови начини за регламентиране. Преносимостта следва да се насърчава.

4.9. Отговорността е труден за разрешаване въпрос⁽¹⁶⁾. Въведени са някои директиви, но тъй като обхватът на технологиите се разраства, може да е необходимо те да бъдат преразгледани, така че например директивата относно отговорността за продукти да бъде пригодена и по отношение на „интернет на нещата“ и на изкуствения интелект. Данните между машини може да изискват специални правни разпоредби по отношение на отговорността. Като има предвид голямото разнообразие и непрекъснато променящите се отношения между дружествата по отношение на данните, ЕИСК счита, че съществуващата нормативна уредба е до голяма степен задоволителна. Евентуалната нова нормативна уредба следва да насърчава иновациите и определено да не ги възпрепятства.

4.10. По-голям поток или предаване на данни могат да бъдат постигнати посредством договори между предприятия, чрез използване на съществуващите или на нови платформи и семинари, за предпочитане на международно равнище, на приложни програмни интерфейси⁽¹⁷⁾, както и чрез заздравяване на целенасочените отношения между научните среди и дружествата. Научните среди също следва да бъдат представявани в платформите и семинарите. Много от тях вече са създадени за Четвъртата индустриална революция, като например регионалните лаборатории. Разпространението на данни, които се произвеждат от научноизследователските центрове и се финансират с обществени средства, следва да стане задължително⁽¹⁸⁾.

4.11. ЕИСК подкрепя експерименталната среда и отворените пазари за търговия с данни с цел да се насърчават онези, които имат склонност към по-голяма откритост. Могат да бъдат установени и затвърдени общи допирни точки. Следва да има една организация, която да отговаря за установяването на евентуалните нужди от опитни полета и за улесняването на плодотворното и качествено сътрудничество между съответните агенции.

4.12. ЕИСК насочва вниманието към една много полезна инициатива, започната през 2014 г. от Комисията и от асоциацията Big Data Value Association⁽¹⁹⁾. В направено наскоро изявление на двамата партньори се изтъкват четири основни инструмента, които следва да се изпълняват от ПЧП:

- мащабни демонстрационни дейности („водещи проекти“) в промишлените сектори,
- интегриране на и експериментиране с данни („иновационни пространства“),
- технически проекти в ключови области,
- изграждане на мрежи, изграждане на общности и подкрепа на политики.

⁽¹⁶⁾ COM (2017) 9 final, стр. 14 и 15.

⁽¹⁷⁾ COM (2017) 9 final, стр. 12.

⁽¹⁸⁾ Регион Валония планира постановление по този въпрос.

⁽¹⁹⁾ Настоящата инициатива обединява Комисията, сектора и научноизследователските институти в „публично-частно партньорство (ПЧП) с цел сътрудничество в свързани с данни научни изследвания и иновации, по-добро изграждане на общността на базата на данни и поставяне на основите на процъфтяваща основана на данни икономика в Европа“ (съвместно изявление на Европейската комисия и асоциацията Big Data Value Association).

Това е примерен подход за по-нататъшни европейски инициативи. Освен изследователски ПЧП, съществуват съвместни технологични инициативи с акцент върху иновациите.

4.13. Вариант биха могли да бъдат и европейските образци на договори.

5. Информираност и начин на мислене в бизнес сферата

5.1. Освен регулаторни и практически разпоредби, за постигането на стабилна цифрова икономика е необходим и климат на по-голяма откритост в европейския бизнес. Това е въпрос най-вече на информираност и далновиден начин на мислене в отговор на променящите се парадигми.

5.2. Световната икономика като цяло се намира в етап на дълбока трансформация. Всички сектори — големи и малки — трябва да участват в този процес, в рамките на който не бива да има противопоставяне между съществуващите отрасли и по-младите сектори, между „старото“ и „новото“. Европейските основни умения трябва да се трансформират по-бързо и по-ефективно, а всички сектори да имат право да участват в този процес.

5.3. Самият процес до голяма степен се осъществява отдолу нагоре и следователно е от значение за стопанския сектор и за дружествата. В допълнение към ценните инструменти, които Комисията представя⁽²⁰⁾, за да направи пазарите по-чувствителни с оглед на това да бъдат направени проактивни корекции, ЕИСК посочва необходимостта от промяна в начина на мислене на голяма част от европейските предприятия.

5.4. Данните представляват чувствителен въпрос за дружествата, и тази чувствителност ще нараства в бъдеще. Много малко дружества подкрепят свободно достъпните данни. Би било полезно Комисията да състави списък с примери. Освен това много от дружествата все още се заблуждават, че сегашното им равнище на сложно производство ще им гарантира пазарни позиции в бъдеще.

5.5. Разликите между САЩ и Европа са поразителни. Традициите в инженерството в Европа клонят към по-затворен начин на мислене. Високотехнологичното инженерство и голямата степен на сложност при боравенето с данни са от решаващо значение за конкурентното предимство. САЩ са силно напреднали в областта на модела В2С (дружество — потребител) и са по-непредубедени по отношение на свободния достъп. Европа е много напреднала в областта на висококачественото производство и на модела В2В, но дружествата желаят да продължат да контролират собствените си данни.

5.6. Трябва да се обмисли внимателно дали точно сега Европа разполага с капацитет за справяне по подходящ начин с големите масиви от данни. С други думи дружествата от ЕС трябва да се сблъскат с предизвикателството, че капацитетът за трансформиране на данни в стопанска дейност се среща основно в САЩ, което означава, че данните, с които те ще трябва да боравят, включително подходящите алгоритми за генериране на нови идеи, се съхраняват на сървърите на американски дружества⁽²¹⁾.

5.7. Наложителна е спешна промяна. Най-добрият начин да се продължи напред е да бъде приета стратегия за запазване на настоящите силни страни на производството, като същевременно се даде възможност за нарастване на движението на данни. Промените не могат да настъпят изведнъж, а стъпка по стъпка. Европейските предприятия трябва да намерят най-ефективния за Европа начин — не като плуват срещу течението, а като се променят по приемлив начин⁽²²⁾.

5.8. Много европейски дружества трябва да навакнат изоставането си както чрез повишаване на способността си за работа с данни, така и чрез подобряване на производството. Макар и да звучи странно, свободният достъп и прозрачността в редица дружества по отношение на големите масиви от данни следва да започват с промяна на вътрешните процедури и на подходите вътре в дружествата.

5.9. Един от ключовите въпроси е свързан с гъвкавите и по-лесно приспособими бизнес модели, които постепенно заменят традиционния пейзаж на вертикално интегрираните производствени предприятия⁽²³⁾. Подобни бизнес модели трябва да позволят на дружествата да функционират по-ефективно в контекста на все по-голям брой продукти и услуги и пълна интеграция на производство и услуги. Дружествата трябва понякога да приемат някои недостатъци, за да могат да се възползват от повече предимства.

⁽²⁰⁾ COM (2017) 9 final, стр. 11–13.

⁽²¹⁾ Отличен пример е автомобилната промишленост — европейската движеща сила — за разлика от свършено новите идеи като Google, която няма да продава автомобили, а — във взаимовръзка с клиента — мобилност и пакети за мобилност.

⁽²²⁾ Вж. БЯЛА КНИГА ЗА ЦИФРОВИТЕ ПЛАТФОРМИ — Цифрова регулаторна политика за растеж, иновации, конкуренция и участие, Бяла книга на германското правителство, Федерално министерство на икономическите въпроси и енергетиката, март 2017 г.

⁽²³⁾ Красноречив пример за това е бъдещото развитие на автомобилната промишленост: вж. доклада на ЕИСК ССМІ/148, 22 февруари 2017 г.

5.10. Следва да се организира обмен с цел обсъждане на напрежението между запазването на идентичността на данните на дружествата и наложителната нужда от иновации в международен план, както и за намиране на възможно най-ефективните подходи за отваряне на бизнеса. Комисията може да допринесе значително за „европеизирането“ на този обмен.

5.11. Необходими са идеи за създаване на центрове за върхови постижения в противовес на Силициевата долина и на големите американски университети.

5.12. Такъв пример е необходимостта от задълбочаване на слабо развития европейски капиталов пазар. Динамичното боравене с големи масиви от данни изисква не само успешни стартиращи предприятия, а най-вече разрастващи се такива, чийто брой е твърде малък. Следователно е крайно необходим по-динамичен европейски пазар за рисков капитал. Следва да бъдат проучени и адаптирани мерки за подобряване и насърчаване на неговото развитие в съответствие с най-добрите практики, както е израелският пример.

5.13. Обединеното кралство има динамична генерираща данни икономика. ЕИСК счита, че европейската и британската промишленост следва да продължат да работят в тясно сътрудничество за генерирането на прозрачни и свободно достъпни данни.

6. Обществото и пазарът на труда

6.1. Вижданията, застъпени в предходните становища на ЕИСК ⁽²⁴⁾ относно въздействието на Четвъртата индустриална революция върху обществото и пазара на труда, са също толкова валидни и в ерата на свободното движение на данни. Необходимо е да бъдат подчертани някои аспекти.

6.2. Динамиката на развитието и разпространението на данни изисква пълно разбиране от страна на обществото и по-конкретно от страна на работната сила във всички европейски предприятия. Необходима е актуална комуникация с цел насърчаване на достатъчно познание и приемане на процеса на дълбока трансформация от страна на обществеността. Социалните партньори могат да играят роля в това отношение.

6.3. Човешкият фактор е от решаващо значение. Следва да има социален диалог на всички равнища по отношение на необходимите корекции и да бъдат изготвени програми за подготовка на служителите и на младите хора за новата реалност. Необходими са много повече анализатори на данни и учени, боравещи с данни.

6.4. Това също така насочва вниманието към предизвикателството, което представлява развитието на нови видове организации за обучение и сътрудничество на работниците от всички слоеве на обществото, чиято работа ще намалее. Настоящите социални системи не са съобразени с тези предизвикателства, с няколко изключения, като например „буферните дружества“ във Финландия, които пренасочват бивши административни служители към сферата на краудуъркинга, като същевременно запазват социалното им осигуряване. Всички трябва да осъзнаят факта, че вече работим в различен контекст.

6.5. Развитието на пазара на труда и социалното приобщаване също са част от едно по-широко понятие за промишлена политика. Проучванията варират между прогнозиране на загуба на работни места до 50 %, особено сред административните служители, и нарастване на броя на новите работни места с 20 % в резултат на цифровизацията и съвременните технологии за производство. Всички заинтересовани страни следва да се съсредоточат върху прехода, за да се елиминират пречките пред адаптирането и да се улесни постигането на резултати, които да създават нови възможности за хората, особено що се отнася до развитието на услугите.

6.6. Голям интерес във всеки сектор и във всяка държава представляват образованието и обучението на работното място на всички нива на работната сила. Това следва да включва не само техническите сфери.

6.7. ЕИСК изтъква подкрепящата роля на Комисията за бъдещото развитие и за идентифицирането на проблемите и възможностите. Сред бизнеса, социалните партньори и правителствата следва да бъдат организирани семинари и обмен на равнището на ЕС, включително относно най-добрите практики. Необходимо е да бъдат намерени общи допирни точки и да бъдат разработени общи подходи сред разнообразието от различни култури в Европа.

Брюксел, 5 юли 2017 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Georges DASSIS

⁽²⁴⁾ ОВ С 13, 15.1.2016 г., стр. 161.